

DOSYA EDITÖRÜ'NDEN

Bülent Nazım YILMAZ*

Kapitalist dünyada istihdam modellerinde yaşanan değişimler, esnek ve kurlsız çalışmanın yaygınlaşması, siyasal ve ekonomik krizlerin sıklığı, "işsizlik" konusunu her zamankinden daha güncel ve tartışılır hale getirdi. Biz de dosyamızda bu konuyu ele aldık.

İşsizliği tartışırken salt istihdam politikalarına daralmayıp, şunları göz ardı etmememiz gerekiyor:

1- İşsizlik sadece çevre-geri kalmış kapitalist devletlerin değil, tüm kapitalist dünyanın sorunudur ve varlığını da giderek daha fazla hissettirmektedir.

2- "İşsizlik kapitalizmin yol arkadaşıdır" (K.Marx) ve kapitalistlerin tarihleri boyunca işsizliği ortadan kaldırmaya gibi bir dertleri olmamıştır.

3- İşsizliğin artışı emek ve demokrasi mücadelesinde yeni olanaklar açması bir yana, var olan mücadelenin daha da gerilemesine neden olabilmektedir.

4- İşsizlik artık sıradan, niteliksiz işçileri ilgilendiren bir konu olmaktan çıkmıştır. Neoliberal ve özelleştirmeci politikaların da etkisiyle, hekimlerin de içinde yer aldığı orta sınıfları da direk etkiler hale gelmiştir.

İşsizlik kapitalist uygulamaların doğal bir sonucudur. Gerçekten de kapitalistlerin tam istihdam diye bir politikaları yoktur. Dahası burjuvazi işsizliği çalışanlar üzerinde bir baskı aracı olarak kullanarak, daha kolay yönetebilmenin, daha ucuza çalıştırmanın bir yolu olarak görür.

Kapitalizm sürekli bir işsizler ordusu yaratmaktadır. Bu ordunun sayısı özellikle kriz dönemlerinde artmakta, "refah" dönemlerinde azalmaktadır.

Türkiye gibi çevre kapitalist ülkelerde siyasal ve ekonomik kriz dönemleri adeta birer toplumsal çöküşü andırmaktadır. Bu dönemlerde yüz binlerce çalışan işsiz kalmakta ve bunların çok az kısmı kriz sonrası dönemde işlerine ya da bir başka işe geri dönebilmektedir. Son 5 yılda ekonomik büyümenin ortalama %8'lere ulaştığı devlet tarafından açıklanmasına karşın, 2001 krizinde işten atılanların çok az bir kısmı işlerine ya da başka bir işe geri dönebilmiştir.

Bugün sağlık çalışanlarını da benzer bir gelecek beklemektedir. Sağlık alanında yaşanan ve bir özelleştirme programı olan "sağlıkta dönüşüm" programı yakın bir

dönemde on binlerce sağlık çalışanını esnek, güvencesiz çalışma ortamına iteceği gibi on binlercesini de işsiz bırakacaktır. Bununla birlikte yine on binlerce sağlık çalışanı da bugün işsizdir ve iş beklemektedir.

İşsizlik ve gelecek açısından tablo bu kadar netken, ne yazık ki sendikaların, emekten yana parti ve kitle örgütlerinin "işsizliğe" yönelik net bir politikalarının olmadığı da bir gerçektir. Özellikle sendikalar işsizliği temel politikaları olarak kabul etmeli ve işsizliğe karşı emekçi sınıfların taleplerini net bir şekilde ortaya koyabilmelidirler. Evet işsizlik kapitalizmle başlamıştır ve o sürdükçe de varlığını devam ettirecektir. Ancak işsizliğin gerek toplumsal, gerek bireysel anlamda ciddi yıkımlara ve dramatik sonuçlara neden olduğu düşünüldüğünde, işsizlikle mücadelenin emekçiler ve emek örgütleri için bir zorunluluk olduğu ortadadır.

"İşsizlik ve Sağlık" dosyasının yazılarına gelince: Metin Çulhaoğlu yazısında Marx'ın "fazla nispi nüfus" çözümlemesinden yola çıkıp istihdam politikalarına ve işsizliğe vurgu yapıyor. Gaye Yılmaz özellikle son yirmi yılda kapitalist iktisadın kavramlaştırmalarından biri olan NAIURU'yu ele aldıktan sonra karşısına Marksizmin işsizlik, ücret ve enflasyon üzerine olan değerlendirmelerini koyuyor. Cem Somel yazısında çevre kapitalist ülkelerde işsizlik ve istihdam politikalarını ele alıyor. Mustafa Yalçınır "İstihdam sorunu ve Sosyalizm" başlıklı yazısında sosyalist ve kapitalist üretim modellerinin eşliğinde istihdam politikalarını karşılaştırıyor.

Yüksel Akkaya korsakof ve panoptik işçinin işsizlik sorununun bir parçası olduğu tespitiyle birlikte istihdam ve büyüme ilişkisini ele alıyor. Mustafa Sönmez ise Türkiye'nin işsizlerinin cinsel, coğrafi veeğitimsel profilini çıkartıyor yazısında.

Burhanettin Kaya ve Tolga Binbay yazılarında işsizliğin akıl sağlığına etkilerini ele alıyor. Ata Soyer kamunun daraltılması ve çökertilmesi sürecinde çeşitli ülkelerde sağlık çalışanlarının yaşadıkları deneyimleri aktarıyor. Özlem Özkan'ın işsizlik ve sağlık ilişkisini ele aldığı dosyamız Hakan Tüzün arkadaşımızın işsizliğin yol açtığı sağlık sorunlarını ele aldığı yazısıyla sona eriyor.

"İşsizlik ve Sağlık" dosyasını mayıs ayında hazırlamaya başladık. Bize katkı sunan tüm yazarlara Toplum Hekim dergisi adına teşekkür ediyorum. Umarım hazırladığımız dosya gerek örgütümüze, gerek bizi izleyen diğer emek örgütlerine katkıda bulunur.

*Toplum ve Hekim Yayın Kurulu Üyesi